

Јелена Чворовић

Антрополошка испитивања комуникације у савременој Србији

Пројекат бр. 147021, руководилац Јелена Чворовић

Пројекат има изразито антрополошки приступ испитивању комуникације. Он треба да анализира и интерпретира принципе значења комуникације, комуникационе процесе, као и њихове бројне комплексне интеракције у друштву (али и између друштава) у коме/којима су настале и развијале се. Дијахрона антрополошка анализа различитих модела продукције и социјалне интеграције, као незаобилазни део комуникације у различитим етничким/културним групама у Србији – на макро, локалном и индивидуалном нивоу, јесте окосница рада истраживача на овом пројекту. Посебна пажња биће посвећена анализирању релација између најзначајнијих система/форми комуникације различитих етничких/културних група.

Пројекат има две битне компоненте:

- испитивање „оралних заједница“, под чиме се подразумевају заједнице које своју традицију преносе усменим путем, за шта су одабране културе Рома и Влаха из североисточне Србије;
- испитивање „писане“, масовне (популарне) културе ширег друштва у Србији.

Култура се може третирати као систем комуникације регулисан социјалним правилима. Неки људи имају право да знају, други имају право да чују или виде, или пак да учествују, трећи имају право да користе... Разумевање протока информација и начина њиховог коришћења представља један од кључева за разумевање културе. Током прошлих декада, у Србији су развијени канали за проширивање протока информација, тако да послата информација може да стигне до што већег броја људи. Истовремено, усмено оријентисане заједнице имају потребу за строго усмереним информацијама, што им обезбеђује опстанак. Приступ знању у оба друштвена питања проистиче из социјалних и економских односа, и строго је регулисан. Почетак периода транзиције и увођење нових информационих технологија доноси промене у оба типа друштва, условљавајући њихов даљи развој. Разумевање дистинкције између нових технологија, новог схватања општег приступа знању и старих, традиционалних схватања о контролисаном приступу информацијама, као и начина на који нови приступ информацијама девалвира традиционално знање и ауторитет оних који га преносе, неопходно је да би се разумели ризици које овај процес уноси у интегритет друштва/друштава и испитиване културе/култура.

Основ таквог приступа комуникацији чини претпоставка да анализа треба да буде усмерена на заједницу и социјалну интеракцију између њених чланова дефинисану (повезану са) комуникацијом, а не на производе и предмете, без обзира на то да ли се ради о усменом предању или коришћењу интернета. Циљ је да се разјасни начин на који људи у свом свакидашњем животу приступају информацијама и то како они користе различите форме комуникације као основ за изградњу социјалног/културног идентитета. Понашање повезано са стварањем и коришћењем информационих „предмета“ јесте кључ за разумевање културе као система комуникације регулисаног социјалним системом.

Циљ пројекта је разумевање различитих форми комуникације у савременој Србији, путем коришћења антрополошког и историјског приступа, уз праћење њиховог социјалног и политичког контекста и места које имају у свакодневном животу људи. Да би се то постигло, установићемо:

1. значај схватања културе као комуникације, као и система социјалног регулисања приступа информацијама, те представе о потреби слободног/ограниченог тока информација у друштву;
2. базичне разлике између друштава/група/култура са усменом традицијом и савременим електронским информационом технологијама, као и последично деловање тих разлика на друштвене/културне промене, нарочито када се ради о увођењу нових комуникационих технологија;
3. приступ етноцентристичким схватањима слободе говора, штампе, уметничког стварања, потребе за знањем, као и доживљајем/схватањем приватности и поједностављене дихотомије фантастично :: не-фантастично.

Примењени циљ пројекта је разумевање тренда развоја друштва/културе и разрада могућих стратегија за убрзавање/креирање друштвених промена у циљу усклађивања са модерним друштвима, чиме би се постигла бржа интеграција у савремено европско мултикултурно друштво.

Jelena Čvorović

Anthropological Research of Communication in Contemporary Serbia

The project deals with diachronic and anthropological analyses of the different modes of production and social integration which characterize cultural communication in different ethnic groups and cultures in Serbia, both on a macro, local and individual level; the subject will be the analyses of the interrelation between the cultural communication systems/forms and the societies which spawn them and within which they develop. This project takes a distinctively anthropological approach to communication. It attempts to analyze and interpret the principal means of communication and communication processes and their numerous, complex interactions within and with the societies in which they have been generated and developed. The project will contrast and compare oral Roma and Vlax cultures and popular Serbian cultures, with the assumption that information is the social, economic and political glue that holds these societies together. Cultures are viewed as systems of communication regulated through a social system. To put it in another way, understand the flow of information and you have a key to understanding a culture. In the past decades, Serbian culture has been striving to invent more efficient ways to increase its capacity to "broadcast" as much information as possible to as many people as possible, while oral tradition societies needed to narrowcast information in a very controlled manner in order to survive. In both societies, access to knowledge is of particular social and economic consequence, and typically highly regulated. The foundation of this approach to communication is the assumption that the unit of analysis should be the community and the community members' social interaction with these events and not focus exclusively upon the product or artifact, be it a narrative or usage of internet. The goal is to discover how people become competent in and use various communication forms in their everyday lives as a means of maintaining their social identity. Social behaviors that surround the making and using of these communication "artifacts" are the key to understanding cultures as systems of communication regulated through a social system. The goal is to understand various forms of cultural communication in contemporary Serbia and seeing them in social and political context and considering their place in people's lives. We will establish: the utility of perceiving culture as communication and social systems as regulators of information and thereby dismissing the notion that information ever flows freely in any society; the basic differences between oral and literacy oriented societies and the implications of the differences for given societies, especially considering the introduction of a new communications technology; the attitude of ethnocentrism of Serbian notions of freedom of speech, role of the press, artistic license, the need to know, what constitutes privacy, and our simplistic dichotomy between fiction and non-fiction narratives. The applied goal is to indicate possible perspectives and particular strategies that could advance the aimed integration of the societies into European multicultural society.